

3. Jakobus 2

Jakobus 2: 1-26*

- 1 Mijn broeders, hebt niet het geloof van onzen Heere Jezus Christus, den Heere der heerlijkheid, met aanneming des persoons.
- 2 Want zo in uw vergadering kwam een man met een gouden ring aan den vinger, in een sierlijke kleding, en er kwam ook een arm man in met een slechte kleding;
- 3 En gij zoudt aanzien dengene, die de sierlijke kleding draagt, en tot hem zeggen: Zit gij hier op een eerlijke plaats; en zoudt zeggen tot den arme: Sta gij daar; of: Zit hier onder mijn voetbank;
- 4 Hebt gij dan niet in uzelf een onderscheid gemaakt, en zijt rechters geworden van kwade overleggingen?
- 5 Hoort, mijn geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij belooft dengenen, die Hem liefhebben?
- 6 Maar gij hebt den armen oneer aangedaan. Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u niet tot de rechterstoelen?
- 7 Lasteren zij niet den goeden naam, die over u aangeroepen is?
- 8 Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, zo doet gij wel;
- 9 Maar indien gij den persoon aanneemt, zo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.
- 10 Want wie de gehele wet zal houden, en in een zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle.
- 11 Want Die gezegd heeft: Gij zult geen overspel doen, Die heeft ook gezegd: Gij zult niet doden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult doden, zo zijt gij een overtreder der wet geworden.
- 12 Spreekt alzo, en doet alzo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.
- 13 Want een onbarmhartig oordeel zal gaan over dengene, die geen barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.
- 14 Wat nuttigheid is het, mijn broeders, indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zaligmaken?
- 15 Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben aan dagelijks voedsel;

- 16 En iemand van u tot hen zou zeggen: Gaat henen in vrede, wordt warm, en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddriftigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat?
- 17 Alzo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf dood.
- 18 Maar, zal iemand zeggen: Gij hebt het geloof, en ik heb de werken. Toon mij uw geloof uit uw werken, en ik zal u uit mijn werken mijn geloof tonen.
- 19 Gij gelooft, dat God een enig God is; gij doet wel; de duivelen geloven het ook, en zij sidderen.
- 20 Maar wilt gij weten, o ijdel mens, dat het geloof zonder de werken dood is?
- 21 Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, als hij Izak, zijn zoon, geofferd heeft op het altaar?
- 22 Ziet gij wel, dat het geloof mede gewrocht heeft met zijn werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?
- 23 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend van God genaamd geweest.
- 24 Ziet gij dan nu, dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?
- 25 En desgelijks ook Rachab, de hoer, is zij niet uit de werken gerechtvaardigd geweest, als zij de gezondenen heeft ontvangen, en door een anderen weg uitgelaten?
- 26 Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzo is ook het geloof zonder de werken dood.

Jakobus 2: 1

- 1 Mijn broeders, hebt niet het geloof van onzen Heere Jezus Christus, den Heere der heerlijkheid, met aanneming des persoons.

Het geloof van onze Here Jezus Christus, de Heer der heerlijkheid, is wat je juist wel moet hebben, maar je moet het niet hebben samen met aanneming des persoons. Dat is wat er staat. Bovendien: Iemand die dat geloof niet heeft, is ook geen broeder en kan dus ook niet zo aangesproken worden. Wij zijn broeders van de Here Jezus Christus, omdat wij hetzelfde geloof hebben als Hij. Hij werd gerechtvaardigd door Zijn geloof en wij worden gerechtvaardigd uit Zijn geloof (Romeinen 3 : 22, 26). Dat zelfde geloof hebben wij ook, namelijk het geloof in het Woord

* Tenzij anders vermeld, komen de aangehaalde Bijbelteksten uit de Statenvertaling.

Luther herkende en erkende het Joodse karakter van de brief van Jakobus en daarom wist hij er geen raad mee. Dat geldt voor Jakobus, maar ook voor nog zo'n typisch Joods Bijbelboek, nog Joodser dan de Jakobusbrief: het boek Esther. In het hele boek Esther wordt God niet genoemd. Verder gaat het puur om de Joden. Dat was dus ook een brief die in die gedachtegang geen plaats vond. Deze dingen hangen natuurlijk samen. Men had domweg helemaal geen oog voor de beloften aan Israël en daarom kon men deze brieven niet plaatsen, al zou men dan ook moeten twijfelen aan bepaalde andere Bijbelboeken.

van God, het vertrouwen dat de Here Jezus Christus der heerlijkheid ook zal doen wat Hij beloofd heeft. In 1 Korinthe 2 wordt gesproken over de Heer der heerlijkheid. Indien de oversten dezer wereld de verborgenheid gekend hadden, zouden zij de Heer der heerlijkheid niet gekruist hebben, staat er (1 Korinthe 2 : 7, 8). De Heer der heerlijkheid is Degene die via dood, opstanding en hemelvaart heerlijkheid ontvangen heeft. Hij is het Beeld Gods geworden. Nu is Hij gezeten aan de rechterhand Gods en is Hij het uitgedrukte Beeld van Gods wezen, zegt Hebreëen 1 : 3. Wij die Zijn geloof hebben of Zijn geloof delen, krijgen ook deel aan die heerlijkheid. Van-daar dat er staat "het geloof van onze Heere Jezus Christus der heerlijkheid". Men krijgt daaraan deel door geloof en niet op grond van aanneming des persoons. Dat is de oude waarheid van Romeinen 2 tot 4 en van Galaten 3. Er is bij God geen aanneming des persoons, maar God rechtvaardigt elke gelovige; niet op grond van wie hij is of hoe hij er uitziet, maar op grond van het innerlijk, op grond van zijn geloof. Daarom horen begrippen als "geloof" en "aanneming des persoons" absoluut niet bij elkaar. God verkoos Abraham, niet omdat dat zo'n aardige man was of omdat hij rijk genoeg was, maar omdat hij geloofde. (Hebreëen 11 : 8). God riep Abraham op grond van zijn geloof en dus niet op grond van "aanneming des persoons". In de grondtekst gaat bij deze uitdrukking om het aanzien van iets, om het kijken, letten op iets. Het gaat om het letten op de persoon. "Persoon" staat in de Bijbel altijd voor de buitenkant van iets; nooit voor het wezen. In het tegenwoordige, hedendaagse Nederlands wel, maar in oud Nederlands niet en in de oude talen zeker niet. Een persoon is de buitenkant van iets. "Persoon" is afgeleid van het Latijnse "persona". Per = door, sona = klinken. "Persona" betekent dus dat er iets doorklinkt en dat is de reden dat het woord "persoon" oorspronkelijk de aanduiding was van een masker of iets dat je gezicht bedekt. Daar klinkt iets door, van achter dat masker vandaan. De bedoeling van zo'n masker is ook dat men juist een hoedanigheid aanneemt die men van zichzelf niet heeft, opdat naar buiten toe iets anders zou doorklinken dan het wezen van de persoon zelf. Het woord "persoon" wordt daarom niet alleen gebruikt voor een masker, maar ook voor de rol die een toneelspeler speelt. Er worden maskers opgezet bij de rol die men speelt. Het kan best zijn dat meerdere rollen door één mens gespeeld worden. Aanneming des persoons is dus een beoordelen op grond van puur alleen maar de buitenkant en verder niets. Je kunt daar een heleboel aan aflezen. In dit Schriftgedeelte gaat het erom of iemand arm is of rijk. Dan staat er dat je op grond daarvan iemand niet kunt oordelen.

Jakobus 2:2a

2a Want zo in uw vergadering kwam een man met een gouden ring ...

Wat hier vertaald is met "vergadering", is het woord "synagoge". Daar blijkt uit dat het hier wel degelijk gaat om een joodse gemeenschap. Het geeft zelfs blijk van een handhaven of een voortzetten van een bepaalde joodse traditie. U moet weten dat een synagoge geen Bijbelse instelling is, want de instelling van het instituut synagoge is ontstaan in de ballingschap, bij gebrek aan een tempel. Van oorsprong moest het Woord onderwezen worden in de tempel. Toen de tempel verbrand was en Israël in ballingschap, en men toch behoefte had aan onderwijs in de schriften, ontstond de synagoge. Het was de plaats waar joden zich verzamelden om de schriften of de joodse traditie te bestuderen. Synagoge betekent inderdaad dat het een verzamelplaats is. Hier is het woord terecht vanuit het Grieks vertaald met vergadering, maar dat neemt niet weg dat het begrip dat hier gebruikt wordt in feite een joods begrip is.

Jakobus 2:2b-4

- 2b ... in een sierlijke kleding, en er kwam ook een arm man in met een slechte kleding;
- 3 En gij zoudt aanzien dengene, die de sierlijke kleding draagt, en tot hem zeggen: Zit gij hier op een eerlijke plaats; en zoudt zeggen tot den arme: Sta gij daar; of: Zit hier onder mijn voetbank;
- 4 Hebt gij dan niet in uzelf een onderscheid gemaakt, en zijt rechters geworden van kwade overleggingen?

Het "aanzien" in vers 3 is een aannemen, de aanneming des persoons. Een eerlijke plaats is een eervolle, een eerbare plaats. Hier wordt dus geoordeeld op basis van het uiterlijk. In de eerste plaats moeten we hier in lezen dat hier blijkbaar vreemde mensen in een bestaande gemeenschap binnenkomen. Hoe dan ook, rijk of arm, ze worden er in ieder geval niet à priori uitgezet. Ze zijn in elk geval welkom, ook de arme. Het verschil in uiterlijk is bovendien een verschil dat niet verklaard wordt uit een persoonlijke gerichtheid, een persoonlijke provocatie of een uitdagende houding van deze mensen, maar het wordt slechts verklaard met dat ze arm zijn of rijk, waaruit je kunt aannemen dat iemand gekleed gaat conform hij kan betalen.

Ringten zijn meestal gouden zegelringen. Die worden alleen gedragen door mensen die een zegel hebben en voor wie een zegel zin heeft. Het gaat over mensen met autoriteit: hoogwaardigheidsbekleders met een gouden ring en sierlijke kleding. Kleding is van oudsher de aanduiding van bepaalde autoriteit. Het is om te imponeren, om gezag af te dwingen, om indruk te maken. Als een arm man, die je dus ogenblikkelijk herkent aan zijn mindere kleding, ten tonele verschijnt, is het verkeerd om

op grond van zijn kleding conclusies te trekken. Die mensen zijn namelijk welkom, niet op grond van wie zij zijn in de wereld, maar op grond van dat ze gelovigen zijn. "Sta gij daar; of: Zit hier onder mijn voetbank" wil zeggen dat het een vernederde positie is. Het gaat hoe dan ook gewoon om het verschil dat er gemaakt wordt tussen eventueel rijk en arm. Als je dat doet zegt dit gedeelte: "Hebt gij dan niet in uzelf een onderscheid gemaakt, en zijt rechters geworden van kwade overleggingen?" Dat woord "onderscheid maken" is een van de vormen van het woord voor oordelen in de Bijbel, namelijk "crino" of hier "diacrino". Diacrino betekent in feite discrimineren, een oordeel vormen op voorhand. Het gaat om discriminatie. Hebt gij dan niet in uzelf op voorhand een onderscheid gemaakt, gediscrimineerd en zijt daardoor rechters kwade overleggingen geworden? "Rechters van kwade overleggingen" wil niet zeggen dat ze over kwade overleggingen oordelen, maar dat zij met kwade overleggingen oordelen. Het betekent dat kwade overleggingen hun hoedanigheid, hun karakter is. Ze zijn kwaad overleggende (of overwegende) rechters, want hier wordt geoordeeld, gediscrimineerd, niet op grond of men gelooft, maar op grond van het uiterlijk, of men wel rijk genoeg is. Bij God is geen aanneming des persoons en daarom hoort dat er bij de mens ook niet te zijn. God ziet niet het uiterlijk aan, maar het innerlijk. God ziet het hart aan (1 Samuël 16 : 7). Of er geloof of ongeloof in zit. Dat is wat God aanziet en op grond daarvan kiest Hij dan wel verwerpt Hij.

Jakobus 2:5

- 5 Hoort, mijn geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij belooft denegenen, die Hem liefhebben?

God heeft de armen uitverkoren, alleen als ze rijk zijn in het geloof. Dat is wat er staat. God kiest de armen uit. Hier in de voorgaande verzen was er sprake van dat wij armen zouden afwijzen. Jakobus zegt: Wel, denk erom dat God armen wel verkiest, want het gaat niet om hun armoede. Het gaat erom of ze gelovigen zijn. God verkiest armen noch rijken, zoals de mens in het voorgaande vers. Dat "om te zijn" moet worden weglaten. Ze zijn niet geroepen om rijk te zijn in het geloof! Ze waren rijk in het geloof en daarom heeft God hen geroepen, ondanks hun armoede en ondanks hun armoede heeft God hen gemaakt tot erfgenamen van het Koninkrijk. Dat zijn degenen die Hem liefhebben, maar eerder in het vers staat dat het degenen zijn die rijk zijn in het geloof. Geloven in de Heer is synoniem met Hem liefhebben. Wie Hem gelooft, heeft Hem lief en andersom. Geloof is niet iets dat God geeft aan een ongelovige, maar is gewoon het directe resultaat van het Woord van God. Dat zegt Romeinen 10 : 17 ook.

Het geloof is uit het gehoor. Ongeloof is eigenlijk het resultaat van de eigen zondige natuur, maar dat een normale reactie, een neutrale reactie op woord is, dat men het gelooft. Als je nu maar niet teveel overleggingen hebt, kun je veel gemakkelijker geloven.

Jakobus 2:6a

6a Maar gij hebt den armen oneer aangedaan. ...

De "n" achter "arme" had weggemoeten. Er staat namelijk: "Maar gij hebt den arme oneer aangedaan", in het enkelvoud dus. De arme is namelijk gewoon die arme die als voorbeeld werd aangehaald in vers 2, die arme man met een slechte kleding. Deze arme wordt oneer aangedaan, terwijl God juist Degene is die een arme uitverkiest op grond van zijn geloof en hem maakt tot erfgenaam des Koninkrijks. Iemand die een erfgenaam is des Koninkrijks van God, hoort niet een positie te krijgen zoals hier aangewezen wordt. Dat is oneer en daarom staat hier "Gij hebt de arme oneer aangedaan". Daarna spreekt het vers verder over de rijken.

Jakobus 2:6b

6b ... Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u [niet] tot de rechterstoelen?

Het blijken juist de rijken te zijn die hun macht en invloed gebruiken, om de gelovigen te bestrijden, om hen dwars te zitten. "Overweldigen u niet de rijken?" Dat wil zeggen dat de rijken het geweld waarover zij beschikken op alle mogelijke manier gebruiken. Zij plegen geweld aan de gelovigen en zij zijn degenen die hen trekken tot de rechterstoelen, dus eventueel zelfs in de rechtszaal brengen. Het gaat hier allemaal over recht en onrecht, over wet en regels, over dat men niet alleen een hoorder der wet, maar ook een dader der wet moet zijn. Deze rijken die de gelovigen voor de rechterstoelen dagen proberen onrecht te bewerkstelligen. Dat wil niet zeggen dat rijken per definitie dit doen, maar het verhaal is gewoon dat iemand die arm is, niet in staat is tot deze dingen.

Jakobus 2:7

7 Lasteren zij niet den goeden naam, die over u aangeroepen is?

Ik begrijp niet waarom de vertalers "naam" niet met een hoofdletter schrijven. De enige goede naam die over iemand ooit kan worden aangeroepen, is de Naam des Heeren, want "al wie de Naam des Heeren aanroept, zal zalig worden" (Romeinen 10 : 13). Zij lasteren de goede Naam. Als christenen gelasterd worden, wordt daarmee de Naam van Christus

gelasterd. Er staat namelijk dat een ongelovig Israël tot spot is geworden van de volkeren en tot Israël gezegd wordt: "Om uwentwil wordt Mijn Naam gelasterd den gansen dag, onder de heidenen" (Jesaja 52 : 5; Romeinen 2 : 24). De mens is dan dus de aanleiding tot het lasteren van de Naam des Heeren. Waar gelovigen gelasterd worden, wordt in feite Degene in wie zij geloven gelasterd. Het zijn die rijken die hun macht, invloed en dus gewoon geld gebruiken om dit te doen.

De Naaste

Jakobus 2 : 8

8 Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf, zo doet gij wel;

Die naaste is de medegelovige, ongeacht zijn bezittingen. Die behoort men lief te hebben en niet achter te stellen of voor te trekken, want dat is wat de wet zei. Dat staat ook in het volgende vers.

Jakobus 2 : 9

9 Maar indien gij den persoon aanneemt, zo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.

De persoon is de buitenkant, het uiterlijk. De wet zegt dat men de persoon niet mag aanzien. Als men dus de wet wil volbrengen, moet men zijn naaste liefhebben en hem niet afwijzen op grond van zijn uiterlijke verschijning. De naaste liefhebben betekent in de praktijk simpelweg Christus liefhebben en daarmee de christen, de medegelovige liefhebben. In Romeinen 13 wordt dezelfde gedachte aangehaald. De Naaste is Degene die ons barmhartigheid bewezen heeft (Lukas 10). Daar vloeit uit voort dat degenen die verbonden zijn met Hem die ons barmhartigheid bewezen heeft, ook onze naasten geworden zijn. Als je het toepast op Israël onder het oude verbond, want aan hen werd die wet gegeven, is de naaste duidelijk de medevolksgenoot. Het ging erom dat de ene Israëliet ten opzichte van de andere op een bepaalde wijze zou handelen. Die naaste was niet een heiden, maar een mede-Israëliet. Onder het nieuwe verbond en in verband met de tegenwoordige bedeling is het dus uitdrukkelijk zo dat onze naaste degene is die deel uitmaakt van hetzelfde volk als wij, de Gemeente. Dat is die koninklijke wet. Dat is de hoofdsom, namelijk de optelsom van de wet. Als je alle artikelen van de wet bij elkaar optelt, komt daaruit: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Tegenover het volbrengen van de wet staat:

Jakobus 2 : 9

9 Maar indien gij den persoon aanneemt, zo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.

Dat wijst op de wet uit bijvoorbeeld Leviticus 19. Daar staat boven: "Huiselijke en burgerlijke wetten" en gaat dus over sociale wetgeving.

Leviticus 19 : 15

15 Gij zult geen onrecht doen in het gericht; gij zult het aangezicht des geringen niet aanne men, noch het aangezicht des groten voortrekken; in gerechtigheid zult gij uw naaste richten.

Het gericht is een rechtszaak. Wat in het N.T. "aanneming des persoons" genoemd wordt, heet in het O.T. "aanneming des aangezichts", want een aangezicht of een persoon is precies hetzelfde. Aangezicht is in het Hebreeuws het oppervlak, de buitenkant van iets. Vandaar dat het woord bijvoorbeeld gebruikt wordt voor het oppervlak van de zee; het aangezicht van de afgrond. Zo heeft Mozes het aangezicht Gods gezien, maar we lezen dat hij Zijn achterste delen zag (Exodus 33 : 23). Het gaat erom dat het de buitenkant was. Daarom heet het "aangezicht" en dat is hier de betekenis. "In gerechtigheid zult gij uw naaste richten". Als je die naaste liefhebt, zul je hem recht doen. Dan zul je hem niet voortrekken of achterstellen. Jakobus kan aan dit vers gedacht hebben. Het gaat over het aannemen van het aangezicht of van de persoon en daarbij wordt het woord "naaste" genoemd. Er moet namelijk in gerechtigheid gericht worden. Gericht is dat wat recht is of recht moet voortbrengen. Iemand die de buitenkant aanneemt, die doet zonde en wordt daardoor een overtreder van de wet en wordt dus eigenlijk door de wet gestraft (Jakobus 2 : 9). Men wordt geacht zijn naaste lief te hebben en hem niet te beoordelen op zijn buitenkant.

Jakobus 2 : 10

10 Want wie de gehele wet zal houden, en in een zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle.

Dit wordt in de volgende verzen uitgelegd. Iemand die de persoon aanneemt, overtreedt de wet. Hij overtreedt niet een van de tien artikelen van de wet, want er zijn er honderden. Wie ook maar een van die honderd overtreedt, overtreedt daarmee de wet. Dat staat er ook: Want wie de gehele wet zal houden, en in een zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle, namelijk aan de gehele wet.

Jakobus 2:11

11 Want Die gezegd heeft: Gij zult geen overspel doen, Die heeft ook gezegd: Gij zult niet doden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult doden, zo zijt gij een overtreders der wet geworden.

Iemand die netjes zijn huwelijksvrouw heeft kunnen opbrengen, maar toch gedood heeft, die had die huwelijksvrouw ook wel kunnen vergeten. Hij is dus toch een overtreders der wet. Dit geldt ook voor het aannemen van de persoon. Iemand die aanzien des persoons pleegt, is een overtreders van de wet. Daarbij moeten we ons natuurlijk realiseren dat niemand meer onder de wet is, want de wet is vervuld in Christus (Romeinen 10:4). Het gaat er juist om dat een ieder die gelooft ook inderdaad op die gronden behandeld zou worden, op de gronden van Gods wil. De wet is de uitdrukking van Gods wil en die is onveranderd. Het gaat erom dat wij die Hem liefhebben, ook geacht worden in overeenstemming met Zijn Woord te leven. Dat Woord leert dat God elke gelovige verkiest. Wij dienen dat dus ook te doen, ongeacht wie hij of zij is. Zo heeft God met ons gedaan en omdat we dat Woord kennen en ook daders des Woords wens te zijn, erkennen wij die regel. Niet omdat het moet, maar vanwege de vrijheid die wij hebben. De bedoeling is dat wij die vrijheid gebruiken om zo te handelen ten opzichte van elkaar. Dat zegt namelijk:

Jakobus 2:12

12 Spreekt alzo, en doet alzo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

Woorden en daden worden achter elkaar genoemd. "Zijt niet alleen hoorders, maar ook daders". Daarbij wordt er dus op gewezen dat ons spreken, heel ons doen, moet voortkomen uit ons bewustzijn. Ik pas het maar eerst op ons toe, want het is wel degelijk zo dat de levenswandel van een gelovige bepalend is voor het loon dat hij ontvangt. De vrijheid waarin wij staan is bepalend voor ons handelen. Voorbeelden voor dat handelen worden hier wel degelijk gegeven, bijvoorbeeld dat wij de naaste zouden liefhebben en dat er geen aanneming des persoons zou zijn. Dat is vooral van belang bij onenigheden die er zoal bestaan tussen gelovigen onderling. Die worden niet veroorzaakt worden door een verschil van geloof of inzicht, maar gewoon door aanneming des persoons, omdat dat gewoon een vleselijke aangelegenheid is. Daar zit het probleem en daarom wordt erop gewezen wie wij zijn en hoe wij terecht gekomen zijn in zo'n gemeenschap, namelijk door Gods verkiezing op grond van geloof. Op diezelfde grond accepteren wij dus ook onze medebroeder of -zuster:

niet omdat hij zijn geloof zo duidelijk demonstreert, want dat deden wij ook niet, maar gewoon omdat de Here hem heeft aangenomen. Daar heeft uiterlijk of maatschappelijk rang/stand helemaal niets mee te maken.

Jakobus 2:13a

13a Want een onbarmhartig oordeel zal gaan over dengene, die geen barmhartigheid gedaan heeft; ...

Een onbarmhartig oordeel zal inderdaad komen over degene die geen barmhartigheid gedaan heeft, want barmhartigheid is nog altijd een van de vruchten van de Geest. De beloning die een gelovige ontvangt, is wel degelijk afhankelijk van de vrucht van de Geest in dat lichaam en in dat leven. Als iemand die zegt een gelovige te zijn, in de praktijk geen barmhartigheid bewezen heeft aan anderen, dan zal hij zelf vanzelfsprekend komen onder het onbarmhartig oordeel van God. Dat betekent niet dat hij zijn behoud verliest, maar dat betekent wel degelijk dat het consequenties heeft voor zijn positie in de eeuwigheid.

Jakobus 2:13b

13b... en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.

Dat is een beetje een moeilijke zin, zo in het Nederlands, maar het is heel netjes, heel recht vertaald. Het betekent namelijk dat de barmhartigheid het opneemt tegen het oordeel. Het "roemen tegen" wil zeggen dat het pocht, dat het zich groot maakt tegen. "Tegen" wil zeggen "in de plaats van". Met andere woorden: Die barmhartigheid is hoger en komt in de plaats van het oordeel. In plaats dat wij oordelen en snel zijn in het uitspreken van het oordeel over elkaar zouden we ons oordeel over anderen wat in moeten houden, want barmhartigheid is veel beter. Ik wil niet zeggen dat wij niet het recht hebben om eventueel onze mening te geven over anderen. Dat komt ook in de Bijbel voor, maar het is niet het eerste. Voor gelovigen is het eerste elkaar barmhartigheid bewijzen, elkaar aannemen, onze naaste liefhebben.

In de volgende bedeling wordt men geacht te volharden, te blijven bij hetgeen geleerd is. In dat kader is ook deze brief geschreven. Het gaat dan ook om allerlei dingen die de gelovigen overkomen; situaties in het leven waar ze mee te maken hebben. In Jakobus 2 wordt uiteengezet dat de levenswandel van de gelovige in overeenstemming moet zijn met het Woord en daarom ook met degenen die geloven. De nadruk ligt op het Woord, maar daarmee worden daden of werken niet ontkend; die liggen daarin opgesloten. Die werken komen voort uit geloof, zodat het altijd blijft dat mensen door geloof gerechtvaardigd worden. Dat staat ook in:

Jakobus 2:23

23 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend van God genaamd geweest.

Daar staat dus volstrekt hetzelfde als in Galaten 3 : 6 en in Romeinen 4 : 3. Abraham geloofde God en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend. In het vers daarvoor staat dat Abraham uitdrukkelijk niet gerechtvaardigd is uit werken, maar uit geloof. Dat betekent niet dat hij niet gewerkt heeft, maar dat, voor zover hij al werkte, die werken voortkwamen uit zijn geloof, zodat zijn geloof de oorzaak is van zijn zaligheid en niet zijn werken. Dat staat in Jakobus 2.

Geloof en werken

Jakobus 2:14

14 Wat nuttigheid is het, mijn broeders, indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zaligmaken?

Er staat: Wat nuttigheid is het? De vraagstelling zelf houdt niet op bij het eerste vraagteken, maar de vraagstelling zelf houdt pas op aan het eind van vers 16, want dit gedeelte begint met "Wat nuttigheid is het?" en het eindigt met "Wat nuttigheid is dat?" aan het eind van vers 16. Deze vraag wordt dan nader uitgewerkt in het tussenliggende Schriftgedeelte, zodat het antwoord pas komt vanaf vers 17. Dat nut waarnaar hier gevraagd wordt, is geen nut in de zin van dat het iets op moet leveren, maar de vraag is: Wordt men daardoor zalig? Dat staat er daarom ook achter. De vraag wordt herhaald met andere woorden. Het nut is de zaligheid. "Er staat niet: Wat nuttigheid is het, mijn broeders, indien iemand gelooft en hij heeft de werken niet?" Daarmee is het traditionele probleem van dit Schriftgedeelte, dat het in strijd zou zijn met Romeinen en Galaten, in feite al opgelost. Er staat: "Wat nuttigheid is het, mijn broeders, indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet?" Daar zit het verschil. Het gaat om het spreken, om het zeggen. Iemand kan wel zeggen dat hij gelooft, maar als hij die werken niet heeft, kan dat geloof hem niet zalig maken. Dat is de gedachtengang van Jakobus. Dat staat hier ook zo. Als iemand zegt dat hij gelooft en hij heeft de werken niet, dan is hij een leugenaar. Het gaat om het principe dat het geloof werken produceert. Als iemand zegt dat hij gelooft en aan de andere kant de werken niet heeft, wordt op twee manieren geïllustreerd dat hij feitelijk helemaal geen geloof heeft, want als je het moet zeggen, is het al fout. Als iemand werkelijk een gelovige is en daaruit leeft, zal hij niet

hoeven te zeggen dat hij een gelovige is. Dat zal duidelijk genoeg blijken. Daarom zeggen Abraham en Henoch zelf niet dat zij gelovig zijn. Zelfs de Here Jezus zei dit niet. Dat staat er elke keer bij en wordt ook duidelijk gedemonstreerd. Van de geloofshelden uit Hebreëen 11 staat dat uit hun werken blijkt dat zij gelovigen waren. Niet alle mensen zijn hetzelfde en laten dezelfde werken zien. Het gaat om het principe dat het geloof werkt, dat er iets uit voortkomt. In de eerste plaats is dat vernieuwing van denken en zelfs dat kan al een heel ingewikkelde zaak zijn. Niet iedereen denkt even makkelijk en dus niet iedereen verandert zo gemakkelijk van gedachte, laat staan van manier van denken. Pas daarop volgt een eventuele verandering van levenswandel. Die behoort er wel te zijn, maar is er niet van vandaag op morgen.

Er staat: Kan dat geloof hem zalig maken? "Zalig maken" is de algemene uitdrukking voor het werk van Christus in ons. Toegepast op ons en de Gemeente, is zalig maken een uitdrukking die gebruikt wordt voor het verkrijgen van loon. Dat is die beruchte tekst uit Filippenzen die ook zo slecht begrepen wordt: "Werkt uws zelfs zaligheid met vrez en beven" (Filippenzen 2 : 12). Daar wordt echt gezegd dat men door werken zaligheid beërft, alleen bestaat die zaligheid niet uit een plaats in de hemel, maar uit een bepaalde positie in de hemel. Dat heeft dus niet te maken met of men er wel of niet komt, maar het heeft te maken met de beloning die men ontvangt. Het woord "zaligheid" of "zalig worden" heeft te maken met beide. Het ene is het "over de drempel komen". Het andere heeft te maken met hoever je daarna nog komt. Je moet het woord dus geen smallere betekenis geven dan nodig is. De bedoeling is dat men dus door werken op een of andere wijze wat toe doet aan de zaligheid. Dat is ook de rest van de brief aan de Filippenzen, waar de apostel Paulus zegt: "Niet dat ik het alrede verkregen heb, maar ik jaag ernaar of ik het ook grijpen mocht" (Filippenzen 3 : 12). Dat is niet om in de hemel te komen, want daar was hij strikt genomen al, maar het gaat om de beloning, of hij aan Gods eisen beantwoordde of hij het doel bereikt heeft dat God Zich met Paulus gesteld had. Dat is voor iedereen anders. Men wordt beoordeeld op grond van hoeveel Christus in ons gedaan heeft; niet waar we terechtgekomen zijn.

In Jakobus 2 : 14 is dus de vraag: Wordt men zalig met een geloof dat niet blijkt uit werken? Als iemand gelooft, zal dat vroeg of laat ergens uit blijken. Hij wordt uit zo'n geloof zalig in de zin dat hij behouden wordt. Als er echter geen werken volgen, dan is er ook geen loon. Dat is een duidelijke zaak. In die zin maakt het dan dus niet zalig. Nu zie je dat als je het op een situatie gaat toepassen je in de problemen komt, omdat Jakobus zelf hier niet nauwkeurig genoeg specificeert waar hij het over heeft. Dat bete-

kent niet dat hij in gebreke blijft. Nee, hij spreekt gewoon in algemene termen. De algemene gedachte is dat geloof gevolgd behoort te worden door werken die uit dat geloof voortkomen. Dat wat we van de Heer zullen ontvangen in de toekomst, heeft wel degelijk te maken met dat wat door het lichaam geschied is (2 Korinthe 5 : 10). Dat is de algemene strekking van dit Schriftgedeelte.

Jakobus 2 : 15

15 Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben aan dagelijks voedsel;

Het gaat om een geval waarbij een broeder of zuster niet in zijn eigen onderhoud zou kunnen voorzien. Er staat niet: Indien een mens naakt zou zijn en gebrek zou hebben, maar een broeder of zuster. Men neemt het mij hoogst kwalijk, maar de Bijbel leert nergens dat de gelovige zou moeten voorzien in het gebrek en in de tekortkomingen van de wereld. Dat mag hij wel, maar het hoeft helemaal niet. De gelovige zou wel moeten voorzien in de tekortkomingen van broeders of zusters, de huisgenoten des geloofs. Het komt tegenwoordig niet zoveel meer voor. We hebben andere die dat regelen. Het zou echter kunnen voorkomen dat we gelovigen kennen die dat tekort hebben. Het ligt dan op onze weg om daarin te voorzien. Ik hoop dat de gedachtegang duidelijk is. Je kunt wel zeggen: "Wordt warm", maar daar moet je wat aan doen of: "Wordt verzadigd", maar als je hem geen brood meegeeft heeft dat weinig zin. Je kunt wel zeggen: "Ik geloof", maar dat betekent niks als dat niet ergens uit blijkt. Geloof is een vertrouwen op de Heer en dat zou ergens uit moeten blijken. Dat we iemand warmte of verzadiging wensen zal toch ergens uit moeten blijken. Woorden alleen hebben geen zin. Daarom volgt hierop Jakobus 3, waar het gaat om het bedwingen van de tong. Dan kun je beter maar niks zeggen. Daarom staat er later ook: "Zweert ganselijk niet" (Jakobus 5 : 12). Beloof alsjeblieft niemand wat. Dat staat ook in Jakobus 2 : 17, want daar komt dan het antwoord op de probleemstelling van Jakobus 2 : 14-16. Het ging om: wat nuttigheid is dat, als iemand wat zegt en er komt verder niets uit voort.

Jakobus 2 : 17

17 Alzo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf dood.

Alleen al uit deze opmerking blijkt dus dat het in de voorgaande verzen gaat om geloof en daaruit voortkomende werken. Dat wordt hier nogmaals geïllustreerd. De werken die hier genoemd worden, zijn niet de werken van de gelovigen, maar van het geloof, namelijk "de werken des

geloofs". De werken komen voort uit het geloof, net zo goed als dat wij gerechtvaardigd worden uit geloof (Romeinen 10 : 6). Dat komt voort "uit geloof tot geloof" (Romeinen 1 : 17). Onze rechtvaardigheid, onze zaligheid en dus ook onze werken komen voort uit het geloof. Er staat niet: "Alzo ook de gelovige, indien hij de werken niet heeft, is bij zichzelf dood"; maar: "Alzo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf dood. Er staat "het" en niet "hij". Daarom gaat het om werken die uit het geloof zouden moeten voortkomen. Het gaat niet om de persoon als zodanig, maar om het geloof. Is dat er nu wel of is dat er nu niet? Volgens mij hoort er een komma te staan tussen "bij zichzelf, dood". De vertalers hebben denk ik de clou van het verhaal gemist, want wat hier staat, is dat dit geloof dood is. Voor het begrip over hoe geloof dood kan zijn, verwijs ik naar:

Genesis 2 : 17

17 ... want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven

Dood is scheiding en dat staat ook in Jakobus. Geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf, namelijk dood. Het is bij zichzelf. Het staat op zichzelf. Dat wil zeggen dat er geen communicatie is. Er gaat niets vanuit en er gaat niets naar toe. Er is geen contact mee. Die man zegt wel dat hij gelooft, maar van dat geloof is niets te merken. Er komt niets uit voort. Het is geïsoleerd. Het geloof is er wel, maar het doet helemaal niets. Er komt niets naar buiten. Het is dus bij zichzelf. Dood betekent niet dat het niet bestaat; het bestaat, maar in zichzelf en daarbuiten is niets; er is geen gemeenschap mee en dus werkt het niet. Daarom kennen gelovigen die geen werken des geloofs openbaren, ook niet de geloofsgemeenschap, om eens een andere term aan te halen. Een geloofsgemeenschap is er alleen als het geloof van de leden van die gemeenschap ook inderdaad ergens uit blijkt, behalve uit hun woorden. Dan kan er sprake zijn van gemeenschap.

Jakobus 2 : 18a

18a Maar, zal iemand zeggen: Gij hebt het geloof, en ik heb de werken.

Er is altijd wel iemand die commentaar levert. Bij de apostel Paulus was dat ook zo. Die zegt: "Gij zult dan tot mij zeggen ..." (1 Korinthe 15 : 35). Niemand deed dat, want het was een brief, maar hij wist al precies hoe zijn publiek zou reageren. Hij kende zijn mensen; Jakobus ook. Als iemand wat zegt, zegt hij altijd "Maar". De zin "Gij hebt het geloof, en ik heb de werken" is een wat moeilijke zin, maar de betekenis ervan is eenvoudig.

Zijlijn

Wij moeten tegenwoordig streepjes zetten op de e's van het woord een, want dan wordt het één en dan is het ineens niet meer een onbepaald lidwoord, maar een bepalend telwoord. Dat is om het moeilijk te maken. Dat één is in de Statenvertaling altijd enig. Daar kun je aan zien dat het dus een telwoord is. Het woord "God" staat er niet. Daarom is het hier ook schuin gedrukt. Er staat dus gewoon: "Gij gelooft dat God één is. Dat is alles. Gij gelooft dat God één is."

Jakobus verwacht dat men gelooft én daaruit werkt, dus beide. Dan komt Jakobus met een heel sterke opmerking die helaas in de vertaling volledig onderuit is gegaan. Er staat namelijk als antwoord op die opmerking "De een gelooft en de ander werkt":

Jakobus 2 : 18b

18b Toon mij uw geloof uit uw werken, en ik zal u uit mijn werken mijn geloof tonen.

Tot op hier was het nog te volgen, maar daarna gaat het fout. Dat komt mede door deze vertaling hier, want er staat twee keer "uit". Het tweede woordje "uit" is inderdaad "uit". Het is de vertaling van het Griekse "ek". Meer nauwkeurig betekent het "vanuit". Het eerste woordje "uit" is echter niet "uit", maar dat betekent iets als "buiten". Het is het Griekse "choris". Dat wordt vertaald met "zonder" of "buiten". Het gaat er namelijk buitenom. Dat is natuurlijk een groot verschil, want als je leest "zonder" in plaats van "uit", dan staat er heel wat anders. Er staat namelijk: "Toon mij uw geloof zonder uw werken", dus los van uw werken. Toon mij uw geloof, maar niet uit werken, niet via uw werken, maar er buitenom! Probeer het dan eens. Als je zegt: Nou ja, de een gelooft en de ander werkt, zegt Jakobus: Laat mij dan je geloof eens zien, maar niet met die werken, want die werken heeft immers iemand anders. Dat zeg je net zelf. Laat nu zonder die werken je geloof eens zien. Dan blijkt dat dit niet kan. Om geloof zichtbaar te maken zijn juist die werken nodig, anders blijkt het nergens uit. Op die manier gaan geloof en werken samen. Geloof is innerlijk, inwendig, en de werken zijn het uitwendige resultaat ervan. Als die werken er niet zijn, dan kan dat geloof niet aangetoond worden. Het enige uiterlijke bewijs van geloof is een bepaalde dienovereenkomstige levenswandel en ontwikkeling.

Hier wordt iets fundamenteels aangehaald. We hebben het alleen maar gehad over iemand die gelooft en al of niet werkt. We hebben het niet over werk in de richting van die of voor die of voor zus of voor zo of omdat het moet blijken aan iemand speciaal, maar zo in het algemeen. Als dit echter in het algemeen waar is, dat geloof niet kan blijken zonder werken of buiten werken om, dan betekent dat dat het ook waar is dat geloof ook voor God niet blijkt als die werken er niet zijn. Dan komen we bij "kan dat geloof hem zalig maken?" (Jakobus 2 : 14). Je kunt natuurlijk wel zeggen, en velen zeggen dat ook: "Ik geloof, maar dat kunnen jullie zo aan mij niet zien, maar de Heer kent mij en Hij weet dat wel". Waaraan dan? Omdat je het zegt? Ook Abraham moest aan God zijn geloof tonen. Als het waar is dat God inderdaad weet wat er in iemand is, en dat is ongetwijfeld juist, waarom moest Abraham dan zo getest worden? Wel, omdat God ook

verwacht dat geloof blijkt uit werken. Daarvan zijn voorbeelden te over. De weg van een gelovige is altijd een weg geweest via verzoeking. Dat is niet alleen zo in de toekomstige verdrukking, maar in het algemeen is dat altijd zo geweest. Geloof moet dus blijken uit werken; niet in de eerste plaats voor anderen, voor medegelovigen of zo, maar in de eerste plaats voor de Heer. Vandaar die vraag: Kan dat geloof hem zalig maken? Als door het lichaam van de gelovige geen werken gedaan zijn die door God voorbereid waren opdat wij daarin zouden wandelen (Éfeze 2 : 10), ontvangt die gelovige ook geen loon van de Heer. In Jakobus 2 : 19 volgt een nadere toelichting op de problematiek uit de voorgaande verzen.

Jakobus 2 : 19

19 Gij gelooft, dat God een enig God is; gij doet wel; de duivelen geloven het ook, en zij sidderen.

Er staat in feite: Gij gelooft dat God één is. Waarom men dat zo ingewikkeld vertaalt, ontgaat mij. Er staat: "Gij gelooft, dat God een enig *God* is". Het woord "een" bestaat helemaal niet in het Grieks, dus als het in het Nederlands niet strikt nodig is, moet het weggelaten worden. In de hele Bijbel komt het woord "een" niet voor. Het woord "enig" is het oude Nederlandse woord voor het telwoord één. **zie zijlijn** Er zijn hele volkstammen die niet geloven dat God één is, hoewel dat wel in de Bijbel staat. Als je dat gelooft, dan doe je wel, staat er bij. Deze opmerking laat weer duidelijk het joodse karakter, de joodse achtergrond van deze brief zien, omdat dit in feite de joodse geloofsbelijdenis is (Deuteronomium 6 : 4). "De duivelen geloven het ook, en zij sidderen". Dat wil zeggen dat zij daardoor niet zalig worden. Elke keer als het woord "duivel" in de bijbel in het meervoud staat, namelijk "duivelen", is dat onjuist, want dat bestaat namelijk niet. De duivel (diabolos) komt in de Bijbel alleen voor in het enkelvoud. Als er dus "duivelen" staat in de Nederlandse vertaling, dan staat er "demonen" of anders vertaald met "boze geesten". De demonen geloven dus hetzelfde als de gelovige joden en zelfs als deze christenen, namelijk dat God één is, want toen geloofden ze dat allemaal nog, maar daardoor worden ze niet eens behouden. Zo'n geloof komt dan toch in een wat merkwaardig daglicht te staan.

Jakobus 2 : 20a

20a Maar wilt gij weten, o ijdel mens, ...

Waarom staat er "ijdel"? In de eerste plaats vanwege de betekenis van het woord. Ijdel betekent namelijk "leeg". Een ijdel mens in het verband waarin het hier genoemd wordt, is ongetwijfeld een mens die dan mis-

schien geloof heeft, maar die de werken niet heeft. Hij is dus leeg. Er komt dus ook niets uit voort. Tot zo iemand wordt gezegd:

Jakobus 2:20b

20b Maar wilt gij weten, o ijdel mens, dat het geloof zonder de werken dood is?

Dan komt een illustratie uit het Oude Testament.

Jakobus 2:21

21 Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, als hij Izak, zijn zoon, geofferd heeft op het altaar?

"Is hij niet uit de werken gerechtvaardigd?" is dan de moeilijke vraag. De vraag wordt zo gesteld dat er maar één antwoord mogelijk is, namelijk "ja". Ja, hij is uit de werken gerechtvaardigd als hij Izak, zijn zoon, geofferd heeft op het altaar. Dan is het heel eenvoudig. Aangezien het in de Bijbel staat en het dus niet in strijd kan zijn met Hebréeën 11 : 17: "Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izak geofferd, ...", moet het dus in overeenstemming daarmee gelezen worden. Hier in Jakobus 2 staat dat Abraham gerechtvaardigd is uit dat offeren van Izak, uit die werken dus. De juiste volgorde is echter van belang. Hij werd gerechtvaardigd uit die werken die voortkomen uit geloof, zegt Hebréeën 11. Dat is volledig in overeenstemming met de voorgaande verzen. Je moet die verzen niet tegen elkaar uitspelen. Je moet ze naast elkaar leggen en dan zal blijken dat ze keurig in elkaars verlengde liggen. Voor Abraham was de weg van het geloof de weg van het offeren van Izak.

Voor de Here Jezus was dat een andere weg. Hij geloofde dat wij gerechtvaardigd worden uit Zijn geloof. De Here Jezus heeft iets voor ons gedaan. Hij heeft werken voor ons volbracht. We spreken over het verlossingswerk, het verzoeningswerk van de Here Jezus Christus. Die werken kwamen voort uit Zijn geloof. Daarom zijn wij fundamenteel uit Zijn geloof gerechtvaardigd. Het is veel beter te zeggen dat wij gerechtvaardigd zijn uit het geloof van Jezus Christus dan uit de werken van Jezus Christus, hoewel beide waar zijn. De volgorde is echter: geloof en daarna werken. Aangezien geloof echter te maken heeft met de geestelijke dingen is het hoger dan de werken die te maken hebben met de aardse dingen. Daarom worden de hogere dingen genomen als basis, als bron van onze zaligheid, namelijk geloof. Het gaat om een levend geloof. Vanwege het voorbeeld van Abraham wordt weer duidelijk dat Schriftgedeelte in de eerste plaats een joodse achtergrond heeft.

Jakobus 2:22

22 Ziet gij wel, dat het geloof mede gewrocht heeft met zijn werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?

Let nu op! Er staat niet: "Ziet gij wel dat de werken ...", maar: "Ziet gij wel dat het geloof". Het geloof wordt het eerst genoemd. Hoewel het in dit Schriftgedeelte juist gaat om werken, wordt desalniettemin geloof het eerst genoemd. Het geloof heeft mede gewerkt, gewrocht, met zijn werken. De zaak is namelijk dat het geloof niet op zichzelf staat, zoals in vers 17 geformuleerd wordt, maar het geloof en werken horen bij elkaar en werken dus samen en bewerkstelligen zo de rechtvaardigheid of de zaligheid. "Volmaakt" betekent namelijk dat het volgroeid is; niet dat het perfect is; niet dat er niets aan mankeert, maar het betekent dat het volgroeid is, voltooid, dat er niets meer aan toegevoegd hoeft te worden. Het geloof is volgroeid, voltooid, heeft zich ontwikkeld. Dat "volmaakt zijn" is hetzelfde als het Nederlandse "volwassen zijn", volgemaakt, volgroeid zijn. Het geloof is dus volgroeid uit de werken. Uit die werken kan het geloof gekend worden, zoals wij het geloof van Abraham kennen uit het feit dat hij Izak geofferd heeft.

Jakobus 2:23

23 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend van God genaamd geweest.

Dat is de uitspraak die in Romeinen 4 : 3 en Galaten 3 : 6 herhaald wordt, namelijk "Hij geloofde God". U ziet dus dat het geloof zonder de werken alleen staat en daarom dood is. Het is eigenaardig dat in Jakobus 2 : 20 het woord "dood" gebruikt wordt. Die uitdrukking "geloof zonder werken is dood" staat inderdaad in vers 17 en in vers 20 staat het in de Statenvertaling ook. Dat is ook een fout, want het zou eigenlijk een ander woord moeten zijn, namelijk het woord voor "werkeloos" of "braak liggend". Dat wil zeggen: nutteloos, het brengt niets op, het produceert niets. Dat is synoniem met dood, maar het is echt een ander woord. In de Textus Receptus is het niet anders. Daar staat het woord voor "dood" in vers 20, maar in andere handschriften staat wel degelijk het woord "argos", namelijk "werkeloos", "onvruchtbaar". Het brengt geen zaligheid voort. Abraham geloofde God. Het bleek uit zijn werken en hij is daaruit gerechtvaardigd. Nu komt de conclusie in:

Jakobus 2:24

24 Ziet gij dan nu, dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?

Het gaat om zien. Het gaat er niet om dat iets gezegd wordt en dat we het horen; dat iemand zegt dat hij een gelovige is. Nee, het gaat erom dat het gezien wordt. Wie het vers half leest zegt: "Dus toch uit de werken gerechtvaardigd". Maar dan is het vers echter half geciteerd, want dat staat er zo niet. Er staat: "Ziet gij dan nu, dat een mens uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?" De klemtoon moet nog anders: Niet alleen uit geloof. Het is geloof én werken, want geloof zonder werken, ja, dat kan helemaal niet. Dat is niet voltooid, niet volgroeid. Geloof moet vrucht dragen. Het moet volmaakt worden, volgroeid worden en op zijn tijd dan zijn vruchten voortbrengen. Die vruchten zijn dan werken. Vandaar dat de mens gerechtvaardigd wordt uit geloof én werken. De moeilijkheid is dat het niet andersom kan. Je kunt niet zeggen: Een mens wordt gerechtvaardigd uit werken en dus uit geloof. Dat kan niet, want werken produceren nooit geloof, maar geloof produceert wel werken. Vandaar dat normaal gesproken de klemtoon ligt op het feit dat de mens gerechtvaardigd wordt uit geloof. Dan bestaat het risico, dat is wat ons ook altijd voor de voeten wordt geworpen, dat mensen zeggen: "Ja, jullie hebben het allemaal over geloof, maar ... helemaal geen werken dan? Dat kan toch helemaal niet, alleen geloof zonder werken?" Ik houd stug vol dat dit wel kan. Er zijn er zo weinig die zeggen dat een mens gerechtvaardigd wordt uit geloof, dat ik dat constant blijf volhouden dat dit zo is, maar dat neemt niet weg dat het geloof zonder werken dood is en dat er dus wel degelijk werken aan te pas komen. Het gevaar is echter dat zodra daar de klemtoon opgelegd wordt, het geloof vergeten wordt en dan is men weer aan het werk zoals de hele wereld aan het werk is om zalig te worden. De waarheden van Jakobus 2 doen namelijk absoluut niets af aan wat Romeinen 4 daarover zei.

Romeinen 4:5

- 5 Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.

Vroeger probeerde men zijn eigen gerechtigheid op te richten door werken (Romeinen 10 : 3). Men was onder de "wet der werken" (Galaten 2 : 16), maar die wet was tot op Christus (Galaten 3 : 24). In Galaten staat ook dat het is "tot op het geloof" (3 : 23). In 3 : 19 staat dat "de wet daarbij gesteld is totdat het Zaad zou gekomen zijn, aan Wie de belofte gedaan was".

Galaten 3:22

- 22 Maar de Schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus aan de gelovigen zou gegeven worden.

Daarmee heeft de Schrift het alles onder de wet besloten, want daar gaat het over. De belofte is de belofte aan Abraham die uit het geloof van Jezus Christus aan de gelovigen zou gegeven worden. Dat is hetzelfde als Romeinen 3, dat "de rechtvaardigheid Gods is uit geloof tot geloof" (Romeinen 1 : 17). Het is uit het geloof van Jezus en het komt tot allen en over allen die geloven (Romeinen 3 : 22). Hier staat het net zo.

Galaten 3:23

- 23 Doch eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden.

"Wij" zijn hier Israëlieten. Men is onder de wet totdat het geloof zou gekomen zijn. Dat is het geloof van Christus! De wet is namelijk tot op het beloofde Zaad, staat er in Galaten 3 : 19. Het is dus tot op Christus, maar dat staat in het volgende vers.

Galaten 3:24

- 24 Zo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

Tuchtmeester = pedagoog (Grieks). Vers 23 zegt dus "tot op geloof"; vers 24 zegt "het is tot op Christus" en dus is het het geloof van Christus. De werken der wet zijn er dus tot op geloof. De wet en daarmee de werken der wet, is onze tuchtmeester geweest tot op Christus en dus tot op het geloof van Christus, opdat wij uit het geloof... Zie je wel? Het kan niet missen. "Opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden".

Galaten 3:25

- 25 Maar als het geloof gekomen is, zo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.

Vandaar dat er inderdaad gezegd wordt in:

Romeinen 4:5

- 5 Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.

Waar staat dat een mens uit geloof wordt gerechtvaardigd en niet uit werken, gaat het over de werken van de wet, de werken van de mens, de werken van het vlees. Dat neemt niet weg dat wij wel werken kennen die iets bijdragen aan onze zaligheid, maar dat zijn geen werken van vóór het

geloof, maar van daarna. Het verschil zit in de volgorde. Het werk waar Jakobus het over heeft, is niet het werk van een mens, maar het werk van het geloof. Als het geloof is zoals bedoeld is in de Schrift, dan komen daar ook werken uit voort zoals bedoeld in de Schrift.

Jakobus 2:25

25 En desgelijks ook Rachab, de hoer, is zij niet uit de werken gerechtvaardigd geweest, als zij de gezondenen heeft ontvangen, en door een anderen weg uitgelaten?

Waaruit bestonden de werken van Rachab de hoer? Dat is een rare vraag, want dan heb ik het antwoord voorgezegd; op zijn minst geïnspireerd. Hoererie dus. Zij is niet uit hoererie gerechtvaardigd geweest; niet uit de werken van het vlees uiteraard, maar uit de werken des geloofs. Een hoer kan geloven en toch zelfs dan nog een hoer zijn. Vergis u nu niet. Die verspieders kwamen in Jericho gewoon in een bordeel terecht (Jozua 2 : 1). Daar bleek een van de dames een gelovige te zijn. Kan dat dan? Ja, zo blijkt uit haar werken. Zij geloofde namelijk dat God Jericho aan Israël zou geven (Jozua 2 : 9). Zij geloofde in de God van Israël. Haar werken van het vlees waren er wel niet naar, maar toen daar de gelegenheid was dat het geloof actief werd, toen waren daar werken des geloofs. Ze riskeerde het een en ander en redde deze mensen. Het was een daad die ongetwijfeld uitgelegd zou worden als collaboratie. Rachab was een gelovige en de werken van het vlees worden niet gerekend. Het waren geen positieve werken. Dat waren het bij Abraham misschien wel, maar het waren in dit geval negatieve werken. Dat maakt echter niet uit. Beiden worden niet gerekend, want het zijn werken van het vlees. Of dat nu goed of kwaad is, maakt niet uit. Het wordt niet gerekend. Geloof wordt gerekend en vervolgens werken des geloofs.

Er staat voor de zekerheid bij welke werken hier bedoeld worden. De gezondenen zijn dus de verspieders. Ze heeft ze in het geheim over de muur gezet. Daardoor wordt zij gerechtvaardigd. Daardoor werd zij zalig en haar zaligheid bestond er in eerste instantie uit dat zij het leven behield. Onze zaligheid bestaat daar feitelijk ook uit. Ze kreeg vervolgens deel aan de zegeningen van Israël. Ze werd bij Israël ingelijfd. Ja, ze wordt hier met ere vermeld; alleen houdt ze steeds de naam: Rachab de hoer. Het was een gelovige en daarom is het ook niet tot eer van Rachab, maar tot eer van de Heer uiteraard. Ze is uit genade en door geloof gerechtvaardigd en dat geloof is gebleken uit de werken die ze gedaan heeft.

Jakobus 2:26

26 Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzo is ook het geloof zonder de werken dood.